

ПРАВОВІ ПИТАННЯ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

ЗАХАРЧЕНКО Андрій Миколайович - доцент кафедри господарського права Донецького національного університету, кандидат юридичних наук

В статті досліджені та дороблені правові питання планування діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки. Обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення правових основ планування діяльності таких суб'єктів господарювання.

Ключові слова: суб'єкти господарювання державного сектора економіки, планування діяльності, річний фінансовий план, стратегічний план розвитку, управління об'єктами державної власності.

Важливим фактором, що впливає на ступінь ефективності управління об'єктами державної власності та їх господарського використання, є планування діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки. Разом із тим здійснення такого планування супроводжується низкою проблем, частина яких перебуває у правовій площині. Це проявляється, зокрема, у невідповідності планових показників діяльності окремих суб'єктів господарювання їх реальним фінансово-економічним можливостям, відсутності стратегічного планування, застосуванні підходів, за яких одні й ті ж самі показники дублюються у різних документах та ін.

Правова основа планування діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки представлена положеннями Господарського кодексу України [1], Закону України «Про управління об'єктами державної власності» [2], Порядком складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання

державного сектора економіки, затвердженим наказом Міністерства економіки України від 21 червня 2005 р. № 173 (далі – Порядок складання фінансового плану) [3] та деякими іншими нормативно-правовими актами. Однак зазначені нормативно-правові акти містять протиріччя та прогалини, зокрема, щодо порядку затвердження річних фінансових планів окремих суб'єктів господарювання, підстав повернення проектів таких планів на доопрацювання, порядку розроблення стратегічних планів розвитку цих суб'єктів та ін.

За радянських часів питання планування діяльності державних підприємств досліджувались багатьма вченими-юристами, але після переходу до нової системи планування в ринкових умовах вказаним питанням у науковій літературі приділяється недостатньо уваги. В останні роки окремі аспекти цих питань розглядалися у працях О.П. Віхрова, який проаналізував відносини з планування діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки у контексті теорії організаційно-господарських правовідносин [4, с. 311-319]. Деякі особливості планування діяльності унітарних підприємств, заснованих на державній власності, охарактеризовані в публікаціях російських авторів – І.Г. Гараєва [5] та С.В. Кузурманова [6]. Між тим ряд проблем, пов'язаних із правовим забезпеченням такого планування, ще не були предметом наукового дослідження.

Вищевикладене вказує на актуальність порушених питань та доцільність їх дослідження з метою обґрунтування пропозицій щодо удосконалення правових засад планування діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

Основною формою планування діяльності зазначених суб'єктів господарювання є річні фінансові плани. Такі плани складаються на кожен наступний рік державними комерційними та казенними підприємствами, господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, і підлягають затвердженню уповноваженими органами, що управляють об'єктами державної власності.

Фінансові плани складаються за встановленою формою, і відображають очікувані фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання в запланованому році, зокрема: основні фінансові показники (формування прибутку, розподіл чистого прибутку, обов'язкові платежі до бюджету та державних цільових фондів), елементи операційних витрат, капітальні інвестиції, рух грошових коштів (додаток 1 до Порядку складання фінансового плану). Отже, розробка фінансового плану передбачає прогнозування та визначення майбутнього обсягу виготовлення продукції (товарів, робіт, послуг), необхідних для цього витрат, обсягу одержаних доходів та напрямів їх використання. При цьому встановлені фінансовим планом показники є обов'язковими для виконання, про стан якого суб'єкти господарювання державного сектору повинні щоквартально звітувати.

Разом із тим у ході підготовки та затвердження річних фінансових планів виникають ускладнення, зумовлені наявністю різних позицій суб'єктів управління державним майном, що затверджують (погоджують) такі плани, та суб'єктів господарювання, діяльність яких підлягає плануванню. Перші, як правило, переслідують насамперед фіскальні цілі, і зацікавлені у збільшенні обсягу податкових та інших платежів до бюджету. Це одержало відображення й у встановлених вимогах до фінансових планів, а саме: визначено, що фінансовий план підприємства повинен забезпечувати

зростання фінансових результатів діяльності, отримання валового прибутку та чистого прибутку, розмір яких не може бути меншим, ніж прогнозні та планові показники поточного року, розраховані на базі фактично досягнутих показників I кварталу поточного року та прогнозних показників II, III і IV кварталів поточного року з урахуванням прогнозованого рівня інфляції (п. 3 Порядку складання фінансового плану). Між тим суб'єкти господарювання не завжди спроможні забезпечити таке зростання, в тому числі через об'єктивні причини (відсутність сталого попиту на продукцію, що виготовляється, вплив природних факторів, невиконання фінансових зобов'язань з боку органів державної влади та ін.). Процес планування ускладнюється ще й тим, що у нестабільних ринкових умовах підприємствам важко заздалегідь передбачити результати своєї майбутньої діяльності, особливо у випадках відсутності довгострокових договірних зв'язків із контрагентами. При цьому встановлення у річних планах показників, що передбачають зростання фінансових результатів діяльності господарських організацій, пов'язано з ризиком для їх керівників, оскільки невиконання таких показників може стати підставою для розірвання органом управління контракту з керівником підприємства.

У разі зменшення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), валового прибутку або чистого прибутку порівняно із прогнозними та запланованими показниками поточного року підприємство повинно обов'язково подати відповідному органу, уповноваженому управляти державним майном, обґрунтування причин такого зменшення з відповідними розрахунками (п. 4 Порядку складання фінансового плану). Проте зазначений орган може не погодитись з наданим обґрунтуванням та повернути проект фінансового плану на доопрацювання. У таких випадках підприємство як підпорядкована сторона у цих відносинах, змушене врахувати зауваження органу управління.

У підсумку рівень виконання фінансових планів господарськими організаціями державного сектору економіки є низьким.

Так, за інформацією, оприлюдненою Міністерством економічного розвитку і торгівлі України (далі – Мінекономіки), у другому кварталі 2012 р. з 2024 державних підприємств, яким було затверджено фінансові плани, 796 не виконали ці плани за показником прибутку від звичайної діяльності до оподаткування. Те ж саме стосується господарських товариств, у статутних капіталах яких більше 50 відсотків належить державі (фінансовий план не виконали 155 з 215 господарських товариств), а також суб'єктів природних монополій і підприємств, плановий розрахунковий обсяг чистого прибутку яких перевищує 50 млн. гривень (фінансовий план не виконали 14 з 32 таких суб'єктів) [7]. Мають місце випадки, коли розбіжності між запланованими та фактичними показниками господарської діяльності є доволі значними [8].

Наведені вище факти дають підстави для висновку, що однією з причин таких розбіжностей є порушення принципу об'єктивності на етапі складання та розгляду фінансових планів: затвердження органами управління показників, які не відповідають реальним фінансово-економічним можливостям суб'єктів господарювання державного сектору економіки. У зв'язку з цим доцільно переглянути роль органів управління об'єктами державної власності у відносинах планування, виходячи з того, що вказані органи мають не лише висувати певні вимоги до змісту фінансових планів і контролювати їх виконання, але й сприяти підприємствам у підготовці планів, розділяючи з ними відповідальність за допущені помилки (у даний час така відповідальність покладена тільки на керівників підприємств).

З урахуванням зазначеного, пропонується закріпити обов'язок органів управління державним майном щодо надання суб'єктам господарювання державного сектору економіки методичної та практичної допомоги у підготовці фінансових планів, а також визначити, що відповідальність за достовірність та обґрунтованість планування окремих показників несуть керівник підприємства та посадові особи відповідних органів, уповноважених управляти державним майном. Крім того, для перешкодження випадкам

спонукання підприємств до включення у фінансові плани необґрунтовано високих показників доцільно конкретизувати підстави та умови повернення органами управління проектів фінансових планів на доопрацювання. А саме, такими підставами можуть бути: 1) виявлення у проекті фінансового плану недостовірних відомостей, суперечностей і помилок; 2) необґрунтованість показників, внесених до проекту фінансового плану. При цьому пропонується обумовити, що за наявності другої із зазначених підстав орган, уповноважений управляти державним майном, надає суб'єкту господарювання письмові пропозиції щодо змін показників фінансового плану з обґрунтуванням таких змін, підтвердженим відповідними економічними розрахунками.

Іноді на практиці мають місце випадки, коли органи, уповноважені управляти державним майном, порушують встановлені законодавством строки затвердження (погодження) фінансових планів, що перешкоджає нормальній діяльності суб'єктів господарювання та призводить до порушення їх інтересів. Так, проект фінансового плану на 2009 рік державного підприємства «Іллічівський морський торговельний порт» неодноразово знаходився на погодженні у Міністерстві фінансів України та Мінекономіки, а проект розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження фінансового плану був остаточно погоджений цими органами тільки 11 червня 2009 р. (тоді як згідно з вимогами ч. 2 ст. 75 Господарського кодексу України фінансовий план підлягає затвердженню до 1 вересня року, що передує плановому) [9].

З огляду на вищесказане, пропонується встановити таке правило: якщо уповноважений орган не затвердив (не погодив) поданий у встановленому порядку фінансовий план (проект фінансового плану) у визначений законодавством строк, фінансовий план (проект фінансового плану) вважається затвердженим (погодженим). Запровадження цього правила стримуватиме органи, уповноважені управляти державним майном, від порушення відповідних строків та сприятиме додержанню інтересів суб'єктів господарювання, діяльність яких підлягає плануванню.

Наступним питанням, яке потребує уточнення, є порядок затвердження фінансових планів державних господарських об'єднань та підприємств, що входять до їх складу. Нині Закон «Про управління об'єктами державної власності» (ч. 1 ст. 9) передбачає, що державні господарські об'єднання (за термінологією цього Закону – господарські структури) розробляють річні фінансові плани і подають на затвердження уповноваженому органу управління, який здійснює контроль за їх діяльністю; забезпечують розроблення і затверджують річні фінансові плани державних підприємств. Але у чинній редакції Порядку складання фінансового плану державні господарські об'єднання не названі серед суб'єктів, на яких поширюється його дія (п. 1). У вказаному Порядку не конкретизовано й положення щодо затвердження цими об'єднаннями фінансових планів тих підприємств, що входять до їх складу. Як наслідок, органи виконавчої влади, що здійснюють контроль за діяльністю державних господарських об'єднань, на власний розсуд вирішують це питання у своїх наказах. При цьому іноді всупереч положенням вищезазначеного Закону компетенція державних господарських об'єднань щодо затвердження річних фінансових планів їх учасників обмежується, і таке затвердження здійснюється відповідними органами виконавчої влади [10].

Вищевикладене вказує на потребу приведення підзаконних нормативно-правових актів у відповідність із Законом України «Про управління об'єктами державної власності» із закріпленням єдиних правил, за якими державні господарські об'єднання належать до кола суб'єктів, зобов'язаних складати і подавати на затвердження органам виконавчої влади свої річні фінансові плани, і водночас уповноважені затверджувати річні фінансові плани підприємств, що входять до їх складу. Такий підхід відповідає правовому статусу державних господарських об'єднань як суб'єктів, уповноважених управляти господарською діяльністю у державному секторі економіки, і дозволяє уникнути подвійного затвердження (погодження) фінансових планів учасників цих об'єднань.

Продовжуючи дослідження, потрібно звернути увагу на те, що фінансові плани суб'єктів господарювання державного сектору економіки є короткостроковими (розраховані на один календарний рік), тобто таке планування має поточний (оперативний) характер. Між тим в економічній науці обґрунтовано, що для забезпечення свого розвитку господарські організації мають здійснювати й стратегічне планування. Більш того, процес планування має розпочинатись саме з розробки стратегічних планів, у яких визначаються основні орієнтири розвитку підприємства на тривалу перспективу [11, с. 334].

Необхідність стратегічного планування діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки визнано й на законодавчому рівні, а саме, визначено, що органи, уповноважені управляти державним майном, розробляють та затверджують стратегічні плани розвитку державних підприємств, державних акціонерних товариств і господарських структур, управління корпоративними правами або контроль за діяльністю яких вони здійснюють, та здійснюють контроль за їх виконанням (п. 5 ч. 1 ст. 6 Закону «Про управління об'єктами державної власності»).

Разом з тим ці положення Закону залишаються майже нереалізованими через невизначеність вимог щодо форми та змісту стратегічних планів розвитку зазначених суб'єктів господарювання, а також порядку складання та затвердження цих планів. До того ж віднесення розробки таких планів до компетенції органів, уповноважених управляти державним майном, є помилковим, оскільки здійснити таку розробку з урахуванням усіх особливостей своєї діяльності можуть лише самі суб'єкти господарювання.

У контексті порушеного питання заслуговує на увагу його регламентація у законодавстві інших країн. Зокрема, постановою Уряду Російської Федерації передбачено, що програми діяльності федеральних державних унітарних підприємств ґрунтуються на стратегіях їх розвитку, що затверджуються відповідними федеральними органами виконавчої влади на строк від 3 до 5 років [12]. У розвиток цих вимог Міністерством еконо-

мічного розвитку РФ затверджено методичні рекомендації з розробки та затвердження стратегій розвитку зазначених підприємств. Цими рекомендаціями визначено, зокрема, що стратегія розвитку включає такі основні розділи, як: аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища та оцінка ризиків; визначення з урахуванням проведеного аналізу мети розвитку підприємства; показники досягнення цілей розвитку підприємства із зазначенням планованих строків їх досягнення; заходи (виробничі, інвестиційні, фінансові, управлінські, кадрові, інноваційні), необхідні для досягнення цілей стратегії розвитку у плановані строки; інформація про фінансове і ресурсне забезпечення стратегії розвитку; план заходів щодо реалізації стратегії розвитку; моніторинг і контроль реалізації такої стратегії. Окремо обумовлено, що у стратегічних цілях розвитку підприємства доцільно відобразити підходи до вирішення завдань у сфері екології, енергоефективності та соціальної відповідальності [13].

Врахування зарубіжного досвіду може стати корисним при розробці в Україні власних правил стратегічного планування діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки. З метою забезпечення такого планування доцільно, насамперед, визначити на рівні Уряду порядок складання, затвердження та контролю виконання стратегічних планів розвитку зазначених суб'єктів. Використовуючи за аналогією положення законодавства щодо річних фінансових планів, можливо передбачити, що проекти стратегічних планів розвитку таких суб'єктів господарювання розробляються ними та затверджуються (погоджуються) відповідними органами, уповноваженими управляти державним майном (корпоративними правами держави), а якщо підприємство є суб'єктом природних монополій або розрахунковий обсяг його чистого прибутку перевищує 50 мільйонів гривень – Кабінетом Міністрів України. Форма стратегічного плану розвитку має бути затверджена Мінекономіки як центральним органом виконавчої влади, що забезпечує визначення загальних принципів та пріоритетних напрямів розвитку у сфері управління об'єктами державної

власності. Поряд із цим пропонується закріпити право інших уповноважених органів виконавчої влади встановлювати додаткові вимоги до стратегічних планів розвитку суб'єктів господарювання, які перебувають у сфері їх управління, що сприятиме врахуванню в таких планах галузевих особливостей і пріоритетів.

У законодавстві з питань управління об'єктами державної власності міститься згадка й про такий вид планових документів, як інвестиційний план. Зокрема, визначено, що уповноважені органи управління затверджують річні інвестиційні плани, а також інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3-5 років) державних підприємств і господарських структур, що належать до сфери їх управління, та здійснюють контроль за їх виконанням у встановленому порядку (п. 6 ч. 1 ст. 6, п. 2, 3 ч. 1 ст. 9 Закону «Про управління об'єктами державної власності»). Разом з тим, так само як і положення про розробку стратегічних планів розвитку, вищенаведені норми Закону конкретизації не одержали.

Виходячи з того, що через скрутне фінансове становище та інші об'єктивні чинники не всі суб'єкти господарювання державного сектору економіки спроможні вести систематичну інвестиційну діяльність (реалізувати інвестиційні проекти), є підстави для висновку, що складання річних та середньострокових інвестиційних планів не може розглядатись як загальнообов'язкове. У той же час з метою створення організаційно-правових умов для активізації та упорядкування інвестиційної діяльності тих суб'єктів господарювання, які мають для цього достатні ресурси, доцільно було б підготувати на рівні Мінекономіки методичні рекомендації щодо складання такими суб'єктами зазначених інвестиційних планів з подальшим визначенням галузевими та іншими органами, що управляють господарською діяльністю відповідних суб'єктів господарювання, порядку затвердження цих планів.

Ще одним питанням, яке потребує перегляду, є визначення планових показників діяльності господарських організацій державного сектору економіки у контрактах з їх керівниками та у договорах доручення

на виконання функцій з управління пакетом акцій, що належить державі. Так, згідно з існуючими нині правилами у додатках до контрактів з керівниками державних підприємств та керівниками акціонерних товариств, створених на основі державної власності, визначаються показники ефективності використання майна і прибутку, яких керівники зобов'язуються досягти [14, 15]. Разом з тим аналіз переліків вищезазначених показників дозволяє констатувати, що вони переважно співпадають з тими показниками, що включаються до річних фінансових планів суб'єктів господарювання державного сектору економіки (прибуток до оподаткування, інвестиції у розвиток виробничої сфери, сплата податків і зборів та ін.). Тобто одні й ті ж самі показники закріплюються двічі (у річних фінансових планах господарських організацій та у контрактах з їх керівниками). Застосування такого підходу призводить до необхідності щорічного затвердження показників, визначених у додатках до контрактів (шляхом укладення додаткової угоди), для забезпечення їх у відповідності з показниками річних фінансових планів.

Таке дублювання планових показників у різних документах навряд чи є доцільним, і призводить до появи зайвих бюрократичних процедур у відносинах між суб'єктами господарювання та органами, уповноваженими управляти державним майном. Тому для уникнення цього дублювання у контрактах з керівниками державних підприємств та акціонерних товариств, створених на основі державної власності, достатньо було б обмежитись закріпленням обов'язку таких керівників забезпечити досягнення показників, передбачених у річних фінансових планах (з якими новопризначені керівники можуть ознайомитись перед підписанням контрактів).

Узагальнення всього вищевикладеного дозволяє запропонувати такі напрями удосконалення правових засад планування діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки:

1) уточнення правил щодо складання та затвердження річних фінансових планів шляхом: а) закріплення обов'язку органів

управління державним майном з надання суб'єктам господарювання державного сектору економіки методичної та практичної допомоги у підготовці фінансових планів; б) конкретизації підстав та умов повернення органами управління проектів фінансових планів на доопрацювання; в) визначення правових наслідків порушення органами управління строків затвердження (погодження) фінансових планів; г) встановлення та додержання єдиного порядку затвердження фінансових планів державних господарських об'єднань та їх учасників;

2) визначення порядку складання та затвердження стратегічних планів розвитку та інвестиційних планів суб'єктів господарювання державного економіки, встановлення вимог щодо форми цих планів;

3) усунення дублювання планових показників діяльності таких суб'єктів господарювання у річних фінансових планах та контрактах з їх керівниками.

Поряд із цим слід відзначити, що формування планів діяльності окремих суб'єктів господарювання державного сектору економіки повинно базуватись на визначенні у загальнодержавних програмних документах основних напрямів та показників розвитку цього сектору економіки в цілому. Пошук шляхів удосконалення нормативно-правової регламентації цього питання має стати предметом подальших наукових досліджень.

Література

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144. – (зі змін. та доп.).

2. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21 вересня 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 46. – Ст. 456. – (зі змін. та доп.).

3. Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів державних підприємств, акціонерних, холдингових компаній та інших суб'єктів господарювання, у статутному фонді яких більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) належать державі, та їх дочірніх підприємств: Наказ Міністерства економіки України від 21 червня 2005 р. № 173 // Офіційний вісник

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено та доопрацьовано правові питання планування діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки. Обґрунтовано пропозиції щодо удосконалення правових засад планування діяльності таких суб'єктів господарювання.

SUMMARY

In the article investigational and finished off legal questions of planning of activity of subjects of management of state sector of economy. Grounded suggestion on perfection of legal frameworks of planning of activity of such subjects of management.

України. – 2005. – № 28. – Ст. 1667. – (зі змін та доп.).

4. Віхров О.П. Організаційно-господарські правовідносини. Монографія. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. – 512 с.

5. Гараев И.Г. Планирование деятельности федеральных государственных предприятий как форма финансовой деятельности государства / И.Г. Гараев // Финансовое право. – 2009. – № 11. – С. 11-15.

6. Кузурманов С. В. Планирование и прогнозирование деятельности муниципального и государственного предприятия / С. В. Кузурманов // Молодой ученый. – 2011. – №6. Т.1. – С. 151-154.

7. Зведена фінансова звітність підприємств державного сектору економіки за II квартал 2012 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=193579.

8. Інформація Міністерства фінансів України щодо перевірки стану та ефективності використання державного майна за I півріччя 2010 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=278043.

9. Ухвала Апеляційного суду Одеської області від 14 жовтня 2009 р. у справі №22ц4449/2009 р. [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень України. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/9863159>.

10. Про затвердження Порядку складання, затвердження/погодження фінансових планів державних підприємств, господарських товариств, у статутному фонді яких більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) належать державі, та інших суб'єктів господарювання, що належать до сфери управління Міненерговугілля, та контролю за їх виконанням: Наказ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 19 липня 2011 р. № 307 [Електро-

ний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України. – Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/doccatalog/document?id=208210>.

11. Боташева Л.С. Комплексная стратегия предприятия / Л.С. Боташева // Аудит и финансовый анализ. – 2008. – № 6. – С. 334-338.

12. О мерах по повышению эффективности использования федерального имущества, закрепленного в хозяйственном ведении федеральных государственных унитарных предприятий: Постановление Правительства Российской Федерации от 10 апреля 2002 г. № 228 [Электронный ресурс] // Правовой сайт «Консультант Плюс». – Режим доступа: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=116078>.

13. Об утверждении методических рекомендаций по разработке и утверждению стратегий развития федеральных государственных унитарных предприятий на срок от 3 до 5 лет: Приказ Министерства экономического развития Российской Федерации от 18 ноября 2011 г. № 683 [Электронный ресурс] // Электронный фонд правовой и нормативно-технической документации. – Режим доступа: <http://docs.cntd.ru/document/902320366>.

14. Про застосування контрактної форми трудового договору з керівником підприємства, що є у державній власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 березня 1993 р. № 203 // Зібрання постанов Уряду України. – 1993. – № 6. – Ст. 121. – (зі змін та доп.).

15. Про затвердження Положення про порядок укладання або переукладання контракту з керівником виконавчого органу відкритого акціонерного товариства, холдингової компанії та державної акціонерної компанії і Типової форми контракту з керівником виконавчого органу відкритого акціонерного товариства: Наказ Фонду державного майна України від 5 квітня 2004 р. № 662 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 29. – Ст. 1975.